nrc›

Foto Richard Koek

N.B. Het kan zijn dat elementen ontbreken aan deze printversie.

Luister naar
13:56

Interview

Het bewijs tegen Philips is overweldigend, zegt de Amerikaanse letselschadeadvocaat

Chris Seeger | letselschadeadvocaat De Amerikaanse advocaat Chris Seeger won al eerder spraakmakende zaken tegen multinationals. Nu neemt hij het namens apneu-patiënten op tegen Philips. „Het wordt een gevecht."

Esther Rosenberg & Jet Schouten

11 december 2022 om 21:00 **Leestijd 7 minuten**

De Amerikaanse advocaat Chris Seeger (62) nam het op tegen autofabrikant Volkswagen in het dieselschandaal, hij klaagde farmaceut Merck aan over hartaanvallen na het slikken van pijnstillers en stond American-football-spelers bij tegen hun sportbond NFL over hersenschade. Hij sleepte miljarden aan schikkingen binnen voor zijn cliënten en na de laatste zaak veranderden regels om het American football veiliger te maken.

Nu is Philips aan de beurt. Het proces tegen het Nederlandse elektronicabedrijf noemt Seeger om meerdere redenen uniek: de omvang van de zaak, de houding van het bedrijf, en de zorgtoezichthouder die ditmaal aan de kant van patiënten lijkt te staan.

Seeger is een van de vier advocaten die namens duizenden gedupeerden de Amerikaanse massaclaim tegen Philips leidt. Hij spreekt over fraude, leugens en incompetent gedrag. „Het bewijs tegen Philips is overweldigend."

Philips kwam vanaf 14 juni 2021 wereldwijd in de problemen, omdat de miljoenen slaap- en beademingsapparaten die het had verkocht voor ernstige gezondheidsproblemen kunnen zorgen. Het geluiddempend schuim in de apparaten kan zorgen voor „ernstig letsel dat levensbedreigend kan zijn", meldde Philips zelf, zoals nierschade, misselijkheid, luchtwegproblemen of kanker.

Het bedrijf beloofde de apparaten te vervangen of te repareren. Dit proces is nog steeds gaande. In Nederland is ruim 65 procent van de betrokken apparaten inmiddels vervangen, volgens de grootste leveranciers. De koers van het bedrijf daalde, topman Frans van Houten stapte op. In de Verenigde Staten gaan Seeger en zijn collega's, zorgtoezichthouder FDA en justitie nu de gangen van Philips na.

Op een zaterdagochtend om half negen zit Seeger in zijn kantoor-aan-huis in New Jersey. Hij komt net van de sportschool. Seeger heeft als professional gebokst en behaalde een zwarte band in jiujitsu. Zo nu en dan komt een van zijn zes kinderen in beeld - *„c'mon buddy, go play*" - terwijl hij via Zoom praat over de Philips-zaak.

Hoeveel gedupeerden zijn er?

„Wereldwijd zijn er zo'n vijftien miljoen mensen getroffen, van wie ongeveer zes miljoen in de VS. Ieder van hen is vanaf het moment van aankoop bedrogen. Het apparaat was vanaf de eerste dag defect. Ze hadden er niet eerst vijf jaar plezier van en toen ging het kapot, nee. Dit is een duidelijke zaak. Philips gebruikte het verkeerde schuim, dat gevoelig was voor vocht en hoge temperaturen. Ze hadden polyetherschuim moeten gebruiken."

Philips bekleedde de apneu-apparaten vanaf 2008 met ander materiaal: polyesterschuim. Dit type schuim kan in de apparaten uiteenvallen, waardoor patiënten deeltjes van het schuim kunnen inslikken of inademen, of er kunnen chemicaliën in de luchtwegen komen. Het leidde tot die grote terugroepactie in 2021.

De Amerikaanse leverancier, bulkschuimfabrikant Burnett, waarschuwde Philips vanaf 2016 meermaals dat het ander schuim moest gebruiken in de apneu-apparaten, zo berichtte *NRC* na het inzien van vertrouwelijke e-mails. Het duurde nog vijf jaar voordat het concern de veiligheidswaarschuwing wereldwijd bekendmaakte.

Christopher Seeger (1960) is een Amerikaanse letselschadeadvocaat. Hij werd geboren in New York City en groeide op bij een hippie-moeder en een afwezige vader. Hij interesseert zich amper voor school en wordt timmerman. Als hij 27 is, volgt Seeger uit nieuwsgierigheid een paar lessen aan een college in New York en besluit hij rechten te studeren.

Seeger is gespecialiseerd in 'class-action lawsuits', waarbij een grote groep gedupeerden collectief een vordering voor de federale rechter brengt. Zo stond hij in 2004 meer dan 45.000 eisers bij die hartaanvallen en beroertes kregen na het slikken van het pijnmedicijn Vioxx. De zaak tegen medijcijnfabrikant Merck kwam tot een wereldwijde schikking van 4,85 miljard dollar. Ander succes behaalde hij met de Volkswagen 'clean diesel' fraude. Met 500.000 bestuurders schikte het autobedrijf voor totaal zo'n 20 miljard dollar, de grootste schikking in de Amerikaanse autoindustrie.

Waarom heeft Philips volgens u niet een ander schuim gebruikt?

„Onbekwaamheid, afgaand op de e-mails die we hebben van Burnett. Ieder ander bedrijf zou zeggen: 'Wacht, we hebben een fout gemaakt, laten we dit oplossen.' Maar Philips bleef het schuim gebruiken."

De betrokken apparaten zijn gebrekkig en onveilig, zo leest de aanklacht van Seeger en collega's. Philips wordt onder meer nalatigheid ten laste gelegd. Het bedrijf wist

van de problemen maar bleef de apparaten jarenlang als ‘veilig’ aanprijzen in zijn marketing.

U beweert dat er sprake is van fraude. Waarom?

„Frauduleus is de bewering van Philips dat het apparaat veilig is. Maar er is ook sprake van fraude omdat het bedrijf gebruikers informatie over de onveiligheid van het schuim heeft onthouden. Het is niet moeilijk een jury ervan te overtuigen dat consumenten dit hadden willen weten.”

In april 2021 - twee maanden vóór de wereldwijde terugroepactie - brengt Philips een nieuw type apneu-apparaat op de markt zonder het problematische schuim, de Dreamstation 2.

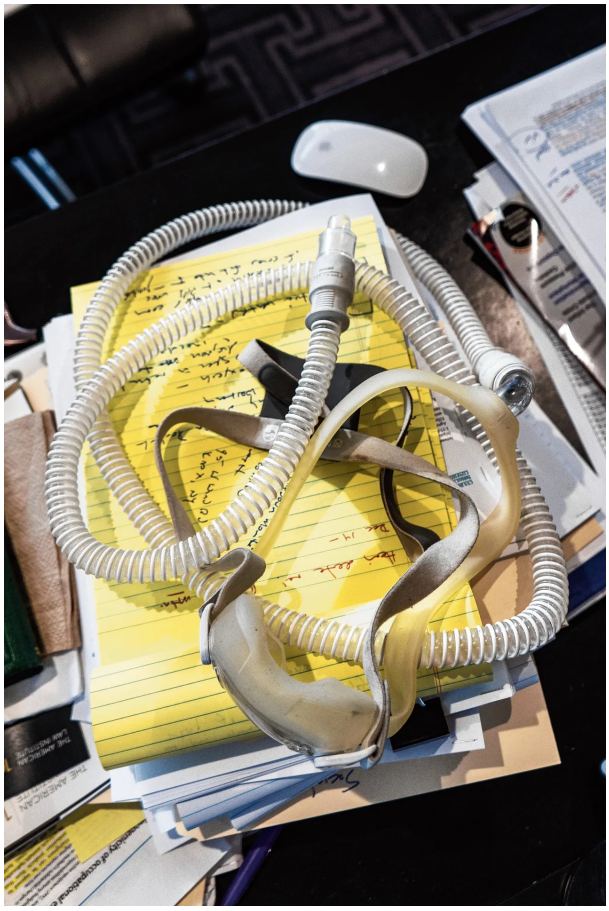

Een **apneu-apparaat**. **Foto Richard Koek**

Volgens de aanklacht wacht Philips met het aankondigen van de terugroepactie totdat er een vervangend apparaat beschikbaar is om geen „marktaandeel aan de concurrent te verliezen”. Philips ontkent dit. De afhandeling van de terugroepactie verloopt traag. Op 10 maart van dit jaar schrijft toezichthouder FDA over „Philips’ falen” om betrokken patiënten en zorgverleners tijdig op de hoogte te stellen van de problemen. De FDA stelt het bedrijf een termijn van 45 dagen om betrokkenen alsnog van het „*unreasonable risk*” op gezondheidsschade op de hoogte te stellen. Een uitzonderlijke actie. De laatste keer dat de FDA zo’n opdracht gaf, was volgens de toezichthouder zelf in 1995.

Lees ook dit verhaal over de interne e-mails:
‘Philips wist al jaren dat er beter schuim was voor zijn apparaten’

Seeger: „Mensen gebruiken deze defecte apparaten nu nog steeds, terwijl we tegelijkertijd met een klasse-1-terugroepactie te maken hebben. Dat wil zeggen dat er onmiddellijke schade is voor patiënten die het gebruiken. Er is nog steeds geen oplossing voor deze gebruikers. Patiënten en artsen staan voor een duivels dilemma.

De keuze die ze hebben als ze naar hun dokter gaan is ‘wil je vandaag of morgen sterven?’ En de meeste mensen zullen ervoor kiezen niet vandaag te sterven. Mensen weten dat ze een gif in hun lichaam stoppen. Maar als ze ’s nachts slapen zonder apparaat, worden ze de volgende ochtend misschien niet meer wakker. Mensen met ernstige apneu zijn soms een ademhaling of een hartslag verwijderd van de dood. Ze leven met die vreselijke keuze om een apparaat te blijven gebruiken wat op een dag kan leiden tot kanker of ernstige ademhalingsproblemen.”

Op basis van eigen onderzoek zegt Philips deze zomer dat er geen verband is tussen de apneu-apparaten en het risico op kanker bij patiënten. Hoe kijkt u daarnaar?

„Dit is niet uniek in onze wereld. Merck zei in het begin ook dat je achttien maanden pijnstiller Vioxx moest slikken voordat er een probleem was. Maar toen we hun eigen interne onderzoeken kregen, zagen we een vrijwel onmiddellijk risico op hartproblemen. De verklaringen van Philips vóór de terugroepactie en hun verklaringen in de rechtszaak erna zijn verschillend. Philips was het voorheen bijvoorbeeld met de FDA eens over de classificatie van de terugroepactie, de zwaarste categorie. Nu gaan hun advocaten met wiskundigen en biostatistici door de data en zullen ze twijfel zaaien. Maar waarom zou iemand Philips vertrouwen als je kijkt naar de geschiedenis van deze producten? De eerste klachten waren er in 2011. In 2015 wist het bedrijf dat er zwarte deeltjes van de apparaten in de luchtwegen konden komen.”

Is Philips coöperatief in deze zaak?

„Oh nee, nee. Het wordt een gevecht. Ze hebben een advocatenkantoor ingehuurd dat bekendstaat om het uit de problemen halen van grote, rijke bedrijven. Maar het bewijs tegen Philips is overweldigend én we hebben de toezichthouder aan onze kant. Dat is uitzonderlijk. Meestal zeggen wij tegen een bedrijf ‘je hebt iets fout gedaan’. Het bedrijf zegt dan ‘ons medicijn is goedgekeurd door de FDA dus wij zitten goed’. Maar hier heeft de FDA zich meermaals tegen Philips uitgesproken. In de 32 jaar dat ik dit doe, heb ik nog nooit brieven gezien van een regelgevende instantie aan een bedrijf die lijken op de brieven van de FDA aan Philips.”

Wat bedoelt u daarmee?

„Neem de Vioxx-zaak. Farmaceut Merck had een onberispelijke reputatie. De FDA stond niet aan onze kant. Die zei bijna letterlijk ‘we hebben het medicijn goedgekeurd en wij geloven dat het veilig was’. Dat hielden ze bijna vol tot het medicijn van de markt werd gehaald. Totdat uit studies bleek dat meer dan honderdduizend mensen hartaanvallen kregen door het medicijn en tot onze schikking van bijna 5 miljard

dollar met Merck.Dus nee, de FDA staat niet altijd aan de kant van de slachtoffers, het is een regelgever. Meestal zeggen ze: gebaseerd op wat er voor ons lag, leek het veilig."

Wat doet de toezichthouder hier anders?

„De FDA zit er bovenop. Het lijkt alsof het Philips geen ademruimte geeft, alsof het is voorgelogen en dat niet nog eens laat gebeuren. Dat is mijn lezing als je kijkt naar de brieven van de toezichthouder aan Philips. Ik heb dit nog nooit zien gebeuren. Nooit."

Philips zegt pas sinds het eerste kwartaal van 2021 van de problemen op de hoogte te zijn. Wat vindt u daarvan?

„Dat is gewoon ongeloofwaardig. Wij geloven dat niet en de FDA ook niet."

Waarom niet?

„Op basis van de feiten. Het simpele feit dat Philips op basis van die mails in 2015 en 2016 zeker wist en had moeten weten dat het verkeerd schuim gebruikte. Het probleem had te maken met de omstandigheden waarin het schuim werd gebruikt. Hoge vochtigheid, hoge temperaturen. In de apparaten wordt het vochtig en wel 40 graden Celsius. Dat is wat kryptoniet met Superman doet, het schuim wordt vernietigd. Philips had acuut onderzoek moeten doen."

Lees ook over de problemen met de beademingsapparatuur:
Philips helpt Jula te ademen, maar wat krijgt ze in haar longen?

Had Philips de FDA moeten informeren in 2016?

„Dat is hun wettelijke plicht. Als je als fabrikant weet dat je product gebrekkig is, ben je bovendien volgens het gangbare recht verplicht het te repareren of de consument te informeren."

Waarom doet justitie in de Verenigde Staten onderzoek naar Philips?

„In het begin zou het gaan om het betalen van steekpenningen, onthuld door een klokkenluider. Maar ik weet nog niet hoe dit onderzoek inmiddels is uitgebreid."

Om hoeveel zaken gaat het in de VS en hoelang gaat het duren?

„Mijn kantoor onderzoekt op dit moment ruim drieduizend letselschadeclaims. We worden nog dagelijks door mensen gebeld. Ook de andere kantoren in deze zaak onderzoeken duizenden claims. Er zijn momenteel tienduizenden eisers die gebruikmaken van een zogeheten 'uitstelovereenkomst' [opschorting van de

verjaringstermijn]. Philips heeft de eisers gevraagd die overeenkomst te tekenen waardoor de zaken nog niet in de openbaarheid komen. Het voordeel daarvan voor die cliënten is dat ze meer tijd krijgen een dossier in te dienen. Maar ik denk dat Philips dit doet om het te doen lijken of er minder letselschadezaken zijn. Terwijl ik er vrij zeker van ben dat het er over een jaar tienduizenden zullen zijn."

Alleen in de Verenigde Staten?

„Ja. Van ademhalingsproblemen tot kanker. En patiënten zitten eraan vast. Er zijn cliënten die besloten het apparaat niet meer te gebruiken, uit angst. Binnen een week of twee stierven sommigen van hen in hun slaap. Dit alles gaat nog jaren duren. Zelfs als Philips morgen zegt te willen schikken, moeten we een programma hebben dat mensen gedurende vele, vele jaren blijft monitoren vanwege het kankerrisico. Deze rechtszaak zal een lange staart hebben van het blijven volgen van mensen die zijn blootgesteld."

Kunt u ook iets positiefs melden over wat Philips de laatste jaren heeft gedaan?

Direct en beslist: „Nee. Nee, dit bedrijf heeft niets goeds gedaan. Philips staat volledig in de vechtstand. Een cliënt van me is verpleegkundige. Ze had slaapproblemen waardoor ze in 2018 een apneu-apparaat ging gebruiken. Ze werd daarna kortademig, kreeg ontstekingen, een chronische hoest, waardoor ze weken in het ziekenhuis kwam te liggen. Klachten die volgens artsen consistent zijn met wat bekend is over het schuim. Ze was kostwinner en kan nu niet meer werken. Ook in haar zaak zie ik geen enkele compassie bij Philips. Philips heeft de omvang van dit probleem en de gevolgen ervan niet erkend. Ik zie gewoon geen berouw."

Tips? Onderzoek@nrc.nl

In reactie op dit interviewbestrijdt Philips de aanklacht van onder meer fraude en nalatigheid. Philips „zal zich hiertegen verzetten in de diverse rechtszaken". Het bedrijf herkent zich niet in verzet tegen de classificering van de ***recall*** door de FDA. In april 2021 kwamen „nieuwe (voorlopige) onderzoeksresultaten beschikbaar" waarna het mogelijke gezondheidsrisico „niet aanvaardbaar" bleek. Op dat moment heeft het bedrijf de FDA op de hoogte gesteld. Philips zegt dat verplichtingen uit de FDA-brief van 10 maart van dit jaar zijn vervuld.

In april heeft het bedrijf „enkele verzoeken tot informatie ontvangen in het kader van een onderzoek" van het Amerikaanse ministerie van justitie. „Op dit moment zijn we niet bekend met de verdenkingen." Het bedrijf werkt „volledig mee" aan de onderzoeken van justitie en de FDA. Volgens Philips hebben zich „ongeveer 60.000 eisers" gemeld met wie

op verzoek van de advocaten een uitstelovereenkomst is gesloten. Komende tijd moet blijken hoeveel van hen bereid zijn hun claims uitgebreider toe te lichten en zich „daadwerkelijk” zullen melden.